

RDA-linjaukset 2019- (uusi RDA)

Tällä sivulla kuvailun kansallisten ryhmien kesken sovittu RDA-linjauusprosessi. Alasivuilla kuvailuryhmien vuosina 2019-2024 uutta RDA:ta varten työstämiä linjauksia, esimerkkejä ja kansallisia ohjeita.

RDA-prosessi

päivitetty tammikuussa 2024

Milloin	Mitä	Ketkä
2018/12	Aikataulusta, työnjaosta ja prosessista sopiminen	Kuvailusääntöpalvelu, Kuvailustandardiryhmä (Kusti), Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä (Kumea), Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä (Sisku) ja Musiikin metatiedon asiantuntijaryhmä (Muusa)
2020/05	Linjaukset sisällönkuvailua käsitteleviin kohtiin valmiit	Sisku
2020/06	Linjaukset toimijoita käsitteleviin lukuihin valmiit	Toimijakuvailuverkosto (Toiku-verkosto)
2021/05	Linjaukset RDA-entiteetin ja nomenin lukuihin sekä Ohjeistus-osioon valmiit	Kusti (ja Kuvailusääntöpalvelu)
2021/09	Linjaukset musiikkia käsitteleviin kohtiin valmiit	Muusa
2021/09	Linjausten ja esimerkkien tilanteen kartoitus ja tavoiteaikataulu	Kuvailuryhmien työpaja
2021/10	Linjaukset paikan ja ajanjakson lukuihin valmiit	Kansalliskirjasto, Kansallisarkisto, Kansallismuseo, Museovirasto, Museoliitto (KAM-kuvailuryhmä)
2021/11	Linjaukset teoksen, ekspression, manifestaation ja kappaleen lukuihin valmiit	Kumea (ja Kuvailusääntöpalvelu)
2021/12	Osa Lähteet-osion (mm. kuvailutasotaulukko) kansallisista teksteistä valmiit	Kusti
2022/06	Käännöksen kattava julkaisu uudessa RDA Toolkitissa	Kuvailusääntöpalvelu
2022/04-2023/12	Lähteet-osion kansallisten tekstien työstäminen	Kaikki kuvailun asiantuntijaryhmät
2024	Sovellusohjeiden päivittäminen vastaamaan uudistunutta RDA Toolkitiä	Kumea, Muusa ja Toiku
2024	Metatietosanaston päivittäminen vastaamaan uudistunutta RDA Toolkitiä	Metatietosanaston kehittämisryhmä
2024	Kuvailuentiteettien rajat -paperi ja siihen liittyvät RDA-linjaukset valmiit julkaistavaksi RDA Toolkitissä	Toiku

Linjausohjeita

- Linjauksia ei kohdisteta luvun pääotsikkoon eikä määritelmään/soveltamisalaan.
- Poislinjataan ne vaihtoehdot, joita ei noudateta. Jos noudatettavaan vaihtoehtoon liittyy linjaus, merkitään linjaus noudatettavan vaihtoehdon kohtaan.
- Linjataan vain ne option-kohdat, jotka ovat todellisia vaihtoehtoja toisilleen ja joihin liittyy olemassa oleva linjaus tai joihin tarvitaan uusi linjaus. Muiden option-kohtien noudattaminen on kuvailijan harkinnan varassa.
- Pakollisuus linjataan suppealle ja laajalle kuvailutasoille erikseen. Pakollisuus laajalla tasolla tarkoittaa pakollisuutta myös suppealla tasolla. Pakollisuuslinjaus kohdistetaan luvun alkuun, kohtaan prerecording.
- Merkitsemistavan valintaan liittyvä linjaus merkitään kohtaan Recording. Jos elementillä on vain yksi mahdollinen merkitsemistapa, ei linjausta merkitsemistavasta tehdä.
- HUOM!** koodimuotoisten tietojen (kuten kielikoodi) merkitsemistapa on tunniste, ei rakenteistettu kuvailu
- Toistettavuutta ei linjata, paitsi jos elementin toistettavuudessa on jotain poikkeavaa. Toistettavuus kohdistetaan luvun alkuun, kohtaan prerecording.
- Linjauksia tehtäessä huomioitava myös nykyiset linjaukset ([RDA Toolkitissä](#)) ja niiden mahdolliset ristiriidat uusien linjausten kanssa sekä jo hyväksytyt linjausmuutokset ([Kuvailusääntöpalvelun sivulla](#)).
- Linjauksia tehtäessä huomioitava vaikutukset takautuviin konversioihin. Linjauksen vaatima takautuvan konvertoinnin tarve merkittävä selkeästi linjauksen yhteyteen. Tietokannoissa arvioidaan konversiota vaativan linjauksen toteuttamismahdollisuudet teknisesti priorisoiden.
- Linkkien toimimattomuuden tai epätarkan kohdistumisen vuoksi on hyvä muotoilla linjaus siten, että linjaus kertoo myös linjattavan asia. Lisäksi kannattaa käyttää tunnisteita (citation, 8-numeroinen tunniste), jotka löytyvät maalaamalla tekstikohta ja painamalla risuaitaa RDA Toolkitissä. 8-numeroisella tunnisteella voi hakea ko. sääntökohdan kirjoittamalla tunniste RDA Toolkitin hakukenttään.

- Sisällytetään linjaukseen viittaus Metatietosanastoon silloin, kun termiä ei löydy RDA:sta.
- Linjauksissa käytettävät fraasit:
 - Pakollisuuslinjaukset: Pakollinen suppean tason kuvailussa. TAI Pakollinen laajan tason kuvailussa.
 - Merkitsemistapalinjaus: Ensisijainen merkitsemistapa on rakenteistettu kuvailu. TAI Ensisijainen merkitsemistapa on rakenteistamaton kuvailu.
 - Viittaus sanastoon: Käytetään sopivaa Suomalaisen lajityyppi- ja muotosanaston termiä: <http://finto.fi/slm/fi/>. TAI Käytetään sopivaa Metatietosanaston termiä: ...
 - Linjaus Option-kohtaan: Noudatetaan vaihtoehtoa. TAI Ei noudateta vaihtoehtoa.
- Linjausten päivitykset ja lisäykset tehdään ao.entiteetti-kohtaisille sivuille seuraavan RDA Toolkit -julkaisusta kertovan otsikon alle. Keskustelua vaativat muutokset viedään kuvailun asiantuntijaryhmien puheenjohtajien kokoukseen ja tarvittaessa kuvailuryhmien yhteiskäsittelyyn